

2. Корельский В. М. Теория государства и права : [учеб. для вузов] / [под ред. проф. В. М. Корельского и проф. В. Д. Перевалова]. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2000. – 616 с.

3. Мушак Н. Б. Концептуальні підходи до класифікації прав людини в умовах глобалізаційних процесів / Н. Б. Мушак // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 298–301.

4. Радзієвська В. Права людини нового покоління та їх міжнародно-правове регулювання / В. Радзієвська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nvknivs/20105/radzivsa.ht.

5. Рудинский Ф. М. Гражданские права человека: общетеоретические вопросы / Ф. М. Рудинский // Право и жизнь. – 2000. – № 31. – С. 15–18.

6. Супрун О. В. Права людини нового покоління / О. В. Супрун [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_2/298.pdf.

Коломієць Анна Миколаївна

студентка магістратури

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Проблеми соціального захисту дітей-сиріт: міжнародний та зарубіжний досвід

Ми звикли, що щаслива, повноцінна родина має складатися з тата, мами та дитинки. А якщо є дідусі, бабусі та інші родичі, які роблять життя малечі яскравішим, то взагалі ідеально. Як зазначав Лукіан: «Батько і мати, тато і мама – це перші два авторитети, на яких у дитини ґрунтується світ, ґрунтується та віра в життя, в людину, в усе чесне, добре і святе. Нам здається недостатнім залишити тіло і душу дітей в такому стані, в якому вони дані природою, ми піклуємося про їхнє виховання і навчання, щоб хороше стало набагато кращим, а погане змінилося і стало хорошим» [6]. Це тільки підтверджує думку, що для повноцінного розвитку дитини, для її благополуччя та її майбутнього їй потрібна сім'я. Але життя непередбачуване і може статись так, що через певні обставини дитина втрачає батьків. Причин через які діти залишаються сиротами ми можемо назвати безліч, але наслідок один – дитина позбувається батьківського захисту, тому її подальше життя залежить від того наскільки в країні дотримуються законів та правових норм по захисту дітей-сиріт. На жаль в сучасному суспільстві є така категорія дітей, як – діти-сироти. Згідно з Законом України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» дитина-сирота – це дитина, в якій померли чи загинули батьки; діти, позбавлені батьківського піклування, – діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами Національної поліції, пов'язаним з відсутністю відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти, розлучені із сім'єю, підкинуті діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовилися батьки, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території

України або в зоні проведення антитерористичної операції, та безпритульні діти [4]. Дослідженням даного питання займалися: П. Д. Пилипенко, М. С. Синчук, І. М. Сирота, Л. С. Волинець, М. Л. Захаров.

За 26 років своєї незалежності Україна багато що отримала, але не менш і втратила. Соціальні проблеми, і до сих пір, залишаються актуальними. На 1 січня 2016 р. в Україні проживало майже 72 тисячі 182 дітей-сиріт. З них 20-25 % – сироти, інші ж діти є сиротами, але при живих батьків, діти, в яких батьки були позбавленні батьківського права [3]. Охорона дитинства та соціальний захист дітей-сиріт в Україні є стратегічним загальнонаціональним пріоритетом. Ратифікувавши Конвенцію ООН про права дитини, Україна взяла на себе зобов'язання, що складаються з чотирьох основних принципів: першочерговість інтересів дитини; забезпечення повноцінного життя; залучення до життя спільноти; відсутність дискримінації. Держава, в перспективі, мала б на себе взяти основні функції опікуна, вихователя, робити все можливе для того аби дитина не відчула себе відірваною від суспільства, намагатись показати її важливість. Але не можна лишити поза увагою міжнародний досвід у цьому питанні. Які ж документи підтверджують особливий статус дітей-сиріт? Основним можемо назвати Конвенцію ООН про права дитини, де в Ст. 3 та Ст. 4 звертається увага на правовий захист дітей і на першочерговість її потреб. Держави-члени зобов'язуються забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів.

Ст. 20 Конвенції передбачено право на особливий захист і допомогу, що надається державою, дитині, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення або яка в її власних якнайкращих інтересах не може залишатися в такому оточенні [5, с. 20–48].

Не останню роль відіграє Декларація прав дитини 1959 р., яка в своїй сонові має 10 основних принципів, які вказують людству правильно рухатись, аби з маленької дитини виріс гідний громадянин своєї країни, добра та щира людина, розвинена особистість. Декларація вказує на те, що ми маємо віддавати дитині все, адже вона майбутнє, і що через свої фізіологічні, психологічні, розумові здібності вона не в змозі отримати все самостійно. І тут спрацьовує відома нам всі приказка: «Що посієш, те пожнеш».

Рада Європи та Європейський Союз прийняли також низку актів щодо захисту дітей. У Європейській соціальній хартії (переглянутої) закріплено, а саме у Ст. 17 право дітей та підлітків на соціальний, правовий та економічний захист: «З метою забезпечення ефективного здійснення права дітей та підлітків зростати в умовах, які сприяють всебічному розвитку їхньої особистості та їхніх фізичних і розумових здібностей, Сторони зобов'язуються самостійно або в співпраці з громадськими і приватними організаціями вживати всіх відповідних і необхідних заходів» [2]. В більшості всі міжнародні акти спрямовані на захист життя та здоров'я дітей, звертають увагу на основні напрямки роботи спеціальних служб та установ, намагаються забезпечити не лише духовний розвиток дітей-сиріт, але забезпечити їх матеріальну базу, тому впроваджуються соціальні виплати та допомоги, субсидії, пільги, тощо. Запроваджують безкоштовну початкову та середню освіту. Хоча це ніколи не замінить дитині сім'ю, але невеличкі кроки робляться вперед, адже існує багато варіантів як їй дати цю сім'ю. Другою родиною може стати родичі батьків, про виховання в іншій родині або всиновлення, або при потребі, помещення дитини в

спеціальну установу або заклад. При розгляді всіх питань, що стосуються передачі дитини для турботи не її власними батьками, головним міркуванням повинне бути найкраще забезпечення інтересів дитини і особливо її потреба в любові й право на забезпеченість і постійну турботу [1, с. 95].

Щодо зарубіжного досвіду, то візьмемо наприклад 2 зовсім різні країни: Францію та Мексику. Порівняємо їх у сфері соціального захисту дітей-сиріт.

У Франції дітей-сиріт захищає 2 адміністрації: Міністерство соціальних справ і охорони здоров'я та місцева влада, які реалізують у свою чергу 2 програми, а саме «Соціальна допомога дітям» та «Добробут матері та дитини». На практиці «Соціальна допомога дітям» надає 3 основні послуги: навчання, влаштування дітей і матеріальну підтримку надавачам послуг. Щомісячно здійснюються виплати та підсобна допомога. Повна державна допомога надається молодим людям до 21 року, незалежно від того, чи є вони сиротами, чи ні. Контролює процес надання всіх потрібних послуг для нормального функціонування дітей-сиріт в суспільстві – Загальна інспекція у соціальних справах [7].

У Мексиці згідно з Законом «Про соціальну допомогу» від 2 вересня 2004 р., суб'єктами соціальної допомоги у країні визнаються усі діти і підлітки у стані ризику – голодуючі, виснажені; діти, які мають фізичні або інтелектуальні обмеження розвитку; діти, які зазнали насильства; покинуті, бездоглядні; жертви будь-якого типу експлуатації; діти вулиці; правопорушники і жертви правопорушень; діти батьків, які страждають невиліковними хворобами, або перебувають в умовах екстремальної бідності; діти, які були мігрантами і повернуті на батьківщину; діти, які були жертвами воєнних конфліктів, етнічних, релігійних переслідувань тощо (Ст. 4). Управління системою соціальної допомоги здійснюється державою, яка основну увагу спрямовує на комплексний розвиток родини і підтримує ті потреби існування, які родина не здатна забезпечити самостійно (Ст. 5) [3].

Отже, вивчивши міжнародний та зарубіжний досвід у питанні соціального захисту дітей-сиріт, можемо робити висновок, що будь які інстанції, установи, організації, країни, роблять все можливо аби захистити дітей, дітей-сиріт від навколишніх небезпек, забезпечити їм гідне життя та умови. Але це питання не є таким розвинутим у всіх країнах, бо вони відрізняються своїми економічними, правовими, культурними засадами, те що припустимо в одній, не дозволено в іншій. Тому міжнародна спілка має знаходити компроміс в цьому питанні. Діти – це майбутнє будь якої нації, тому: «найкращий спосіб зробити дитину хорошою – це зробити її щасливою» – О. Уайльд.

Список використаних джерел та літератури:

1. Волкова С. Дітям-сиротам – нашу опіку / С. Волкова // Вісник прокуратури. – 2003. – № 7. – 95 с.
2. Європейська соціальна хартія (переглянута) (Страсбург, 3 травня 1996 року) // Законодавство України про працю: зб. нормативно-правових актів. – Х. : Одиссей, 2006. – С. 20–48.
3. Зайченко Н. І. Соціально-педагогічна підтримка дітей в Мексиці: умови складові / Н. І. Зайченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=975
4. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

5. Конвенція ООН про права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.unicef.org/ukraine/ukr/convention_small_final.pdf

6. Проблема батьків та дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etica.in.ua/problema-bat-kiv-i-ditej-v-suchasnij-etitsi/>

7. Система захисту дітей у Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.webtools.com.ua/wp-content/uploads/2017/03/>

8. Укрінформ: Мультимедійна платформа іномовлення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2165052-killist-ditej-v-ukraini-zmensilas-majze-vdvici.html>

Носяк Оксана Анатоліївна

студентка

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Захист прав людини

Пріоритетом для будь-якої держави має бути дотримання прав і свобод людини. У 1991 р. Україна, ставши незалежною державою, зробила перший крок на шляху до ствердження демократичності, верховенства права.

Так, у Конституції України окремий розділ присвячено правам і свободам людини і громадянина. Ст. 21 Конституції України визначає, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Відповідно до ст. 22 Основного Закону держави права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Ч. 3 ст. 22 Конституції України підкреслює, що за прийняття нових законів або при внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Права будь-якої людини є універсальними (вони належать усім людям в будь-яких ситуаціях незалежно від соціального становища), вродженими (вони вже належать кожній людині лише за фактом народження) і невід'ємними (це означає неможливість позбавити індивіда цих прав чи неможливість його добровільної відмови від цих прав).

Для забезпечення реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, Конституція і законодавство України передбачають можливість здійснення громадянами певних дій, а також утворення системи органів держави, призначенням якої є допомога громадянам у реалізації і захисті їх прав. Можливості здійснення громадянами певних вчинків щодо захисту власних прав і свобод і система органів, які захищають і забезпечують ці права та свободи утворюють юридичний механізм захисту прав людини.

Юридичний механізм захисту прав людини – це можливості здійснення громадянами певних вчинків щодо захисту власних прав і свобод.

Конституція України передбачає можливості здійснення громадянами дій, спрямованих на захист їх прав і свобод, як:

– захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань;